

תוכנה 1 בשפת Java

שיעור מספר 6: מקושרים

ליאור וולף
מתי שומרת

בית הספר למדעי המחשב
אוניברסיטת תל אביב

על סדר היום

- נתחיל בדוגמא נאיבית של מבנה מקושר
- נכליל את המבנה ע"י הכללת טיפוסים
- נדון בייצוג הכרות אינטימית בשפת התכנות
- נדון בהפשטת מעבר סידרתי על נתונים והשלכותיו

על סדר היום

- נתחיל בדוגמא נאיבית של מבנה מקושר
רשימה מקושרת
- נכליל את המבנה ע"י הכללת טיפוסים
טמפלייטים
- נדון בייצוג הכרות אינטימית בשפת התכנות
מחלקות פנימיות
- נדון בהפשטת מעבר סידרתי על נתונים והשלכותיו
איטרטורים

מבנים מקושרים

■ כדי לייצג מבנים מקושרים, כגון רשימה מקושרת, עץ, וכדומה, מגדירים מחלקות שכוללות שדות שמתייחסים לעצמים נוספים מאותה מחלקה (ולפעמים גם למחלקות נוספות).

■ כדוגמא פשוטה ביותר, נגדיר מחלקה `IntCell` שעצמים בה מייצגים אברים ברשימות מקושרות של שלמים.

■ המחלקה מייצאת **בנאי** ליצירת עצם כאשר התוכן (שלם) והאבר הבא הם פרמטרים.

■ המחלקה מייצאת **שאליות** עבור התוכן והאבר הבא, ו**פקודות** לשינוי האבר הבא, ולהדפסת תוכן הרשימה מהאבר הנוכחי

■ השדות מוגדרים כפרטיים – מוסתרים מהלקוחות

■ המבנה `IntCell` אנלוגי למבנה `cons` משפת `Scheme`:

■ `cont()` אנלוגי ל `car`

■ `next()` אנלוגי ל `cdr`

class IntCell

```
public class IntCell {
```

```
    private int cont;  
    private IntCell next;
```

```
    public IntCell(int cont, IntCell next) {  
        this.cont = cont;  
        this.next = next;  
    }
```

```
    public int cont() {  
        return cont;  
    }
```

class IntCell

```
public IntCell next() {  
    return next;  
}
```

```
public void setNext(IntCell next) {  
    this.next = next;  
}
```

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
  
    for (IntCell y = this; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
  
    System.out.println();  
}
```

משתנה העזר של הלולאה
IntCell הוא מטיפוס

```
}
```

מחלקה לביצוע בדיקות

- כדי לבדוק שהמחלקה שכתבנו פועלת כנדרש, נכתוב מחלקה התחלתית לבדיקה, שתכיל השרות הראשי `main`.
- בהמשך הקורס נעסוק בנושא בדיקות (testing) אך כרגע נציין שעלינו לבחור מקרי בדיקה שמכסים אפשרויות שונות כדי שנוכל לגלות שגיאות (אם יש).
- חשוב! שגיאות של מחלקה או שרות מוגדרות בהקשר של החוזה של המחלקה. אם למחלקה (או לשרות שלה) אין חוזה מפורש לא ברור מהי ההתנהגות ה"נכונה" במקרי קצה.
- בהרצאה היום נסתפק באינטואיציה שיש לנו לגבי רשימות מקושרות

מחלקה לביצוע בדיקות

```
public class Test {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        IntCell x = null;  
        IntCell y = new IntCell(5,x);  
        y.printList();  
        IntCell z = new IntCell(3,y);  
        z.printList();  
        z.setNext(new IntCell(2,y));  
        z.printList();  
        y.printList();  
    }  
}
```


מחלקה לביצוע בדיקות – הפלט

List: 5

List: 3 5

List: 3 2 5

List: 5

- איך ניצור מבנה מקושר של תווים? או של מחרוזות?
- יצירת מחלקה חדשה כגון `CharCell` או `StringCell` תשכפל הרבה מהלוגיקה הקיימת ב `IntCell`
- יש צורך בהפשטת הטיפוס `int` מטיפוס הנתונים `Cell`
- היינו רוצים להכליל את הטיפוס `Cell` לעבוד עם כל סוגי הטיפוסים

מחלקות ושרותים מוכללים (גנריים)

- החל מגירסא 1.5 (נקראת גם 5.0) ג'אווה מאפשרת הגדרת מחלקות גנריות ושרותים גנריים (Generics)
- מחלקה גנרית מגדירה **טיפוס גנרי**, שמציין אחד או יותר **משתני טיפוס** (type variables) בתוך סוגריים משולשים.
- עקב ההוספה המאוחרת לשפה (והדרישה שקוד שנכתב קודם יוכל לעבוד ביחד עם קוד חדש), ומשיקולים של יעילות המימוש, כללי השפה לגבי טיפוסים גנריים הם מורכבים.

מחלקות ושרותים מוכללים (גנריים)

- רעיון דומה קיים גם בשפת התכנות C++
- ב C++ נקראת תכונה זו תבנית (template)
- כרגע נציג רק את המקרה הפשוט. בהמשך נחזור לדון בנושא ביתר פירוט.
- דוגמא ראשונה – הכללה של המחלקה `IntCell` לייצוג תא שתוכנו מטיפוס פרמטרי `T`, כך שכל התאים ברשימה הם מאותו הטיפוס.

Cell <T>

```
public class Cell <T> {  
    private T cont;  
    private Cell <T> next;  
  
    public Cell (T cont, Cell <T> next) {  
        this.cont = cont;  
        this.next = next;  
    }  
}
```

Cell <T>

```
public T cont() {  
    return cont;  
}
```

```
public Cell <T> next() {  
    return next;  
}
```

```
public void setNext(Cell <T> next) {  
    this.next = next;  
}
```

Cell <T>

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
    for (Cell <T> y = this; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
    System.out.println();  
}  
}
```

מה השתנה במחלקה?

- לכותרת המחלקה נוסף משתנה הטיפוס **T**
  - מקובל ששמות משתני טיפוס הם אות גדולה אחת אולם זו אינה דרישה תחבירית, ניתן לקרוא למשתנה הטיפוס בשם משמעותי
- הטיפוס שמוגדר הוא **Cell <T>**
- הטיפוס של כל שדה, פרמטר, משתנה זמני, וכל טיפוס מוחזר של שרות שהיה **int** יוחלף ב **T**
- הטיפוס של כל שדה, פרמטר, משתנה זמני, וכל טיפוס מוחזר של שרות שהיה **Cell** יוחלף ב **Cell<T>**

שימוש בטיפוס גנרי

■ כדי להשתמש בטיפוס גנרי יש לספק, בהצהרה על משתנה, ובקריאה לבנאי, טיפוס קונקרטי עבור כל משתנה טיפוס שלו.

■ לדוגמא: `Cell <Integer>`

■ באנלוגיה להגדרת שרות וקריאה לו, משתנה טיפוס בהגדרת המחלקה מהווה מעין פרמטר פורמלי, והטיפוס הקונקרטי הוא מעין פרמטר אקטואלי.

שימוש בטיפוס גנרי

- הטיפוס הקונקרטי חייב להיות טיפוס הפנייה, כלומר אינו יכול להיות פרימיטיבי.

- אם רוצים ליצור למשל תאים שתוכנם הוא מספר שלם, **לא ניתן** לכתוב `Cell <int>`

- לצורך זה נזדקק לטיפוסים עוטפים (wrapper type)

טיפוסים עוטפים (wrappers)

■ לכל טיפוס פרימיטיבי קיים בג'אווה טיפוס הפנייה מתאים:

■ ל- `float` העוטף `Float` , ל- `double` העוטף `Double` וכו'

■ יוצאי דופן: `int` המתאים ל- `Integer` , ו- `char` המתאים ל- `Character`

■ כל הטיפוסים העוטפים מקובעים (immutable)

■ הטיפוסים העוטפים שימושיים כאשר יש צורך בעצם (למשל ביצירת אוספים של ערכים, ובשימוש בטיפוס גנרי)

Boxing and Unboxing

ניתן לתרגם טיפוס פרימיטיבי לטיפוס העוטף שלו (boxing) ע"י קריאה לבנאי המתאים: ■

```
char pc = 'c';  
Character rc = new Character(pc);
```

ניתן לתרגם טיפוס עוטף לטיפוס הפרימיטיבי המתאים (unboxing) ע"י שימוש במתודות xxxValue המתאימות: ■

```
Float rf = new Float(3.0);  
float pf = rf.floatValue();
```

ג'אווה 1.5 מאפשרת מעבר אוטומטי בין טיפוס פרימיטיבי לטיפוס העוטף שלו: ■

```
Integer i = 0; // autoboxing  
int n = i;      // autounboxing  
if(n==i)        // true  
    i++;        // i==1  
System.out.println(i+n); // 1
```

בחזרה לשימוש בטיפוס גנרי

נראה מחלקה שמשתמשת ב `Cell <T>` , שהיא אנלוגית למחלקה `IntCell` : ■

```
public class TestGen {  
  
    public static void main(String[] args) {  
        Cell <Integer> x = null;  
        Cell <Integer> y = new Cell<Integer>(5,x) ;  
        y.printList() ;  
        Cell<Integer> z = new Cell <Integer>(3,y) ;  
        z.printList() ;  
        z.setNext(new Cell <Integer>(2,y)) ;  
        z.printList() ;  
        y.printList() ;  
    }  
}
```

עוד על שימוש בטיפוס גנרי

ניתן להגדיר משתנה (שדה, משתנה זמני, פרמטר) גם
מהטיפוס `Cell <Cell <Integer>>`
מה מייצג הטיפוס הזה? ■

דוגמא של הצהרה עם אתחול: ■

```
Cell <Cell <Integer> > q =  
    new Cell <Cell <Integer>>  
        (new Cell<Integer> (8,null) , null);
```

מי אתה `Cell<T>` ?

■ האם `Cell<T>` באמת מייצג רשימה מקושרת?

■ בשפת Scheme התשובה היא כן. אולם ב Java יש בשפה אמצעים טובים יותר להפשטת טיפוסים

■ `Cell` אינו רשימה – הוא תא

■ ניתן (וצריך!) לבטא את שני הרעיונות **רשימה** ו**תא** כטיפוסים בשפה עם תכונות המתאימות לרמת ההפשטה שלהן

■ נציג את המחלקה `MyList<T>` המייצגת רשימה

קרוב ראשון ל- MyList<T>

```
public class MyList <T> {
```

```
    private Cell <T> head;
```

```
    public MyList (Cell <T> head) {  
        this.head = head;  
    }
```

```
    public Cell<T> getHead() {  
        return head;  
    }
```

```
    public void printList() {  
        System.out.print("List: ");  
        for (Cell <T> y = head; y != null; y = y.next())  
            System.out.print(y.cont() + " ");  
        System.out.println();  
    }
```

```
}
```

המחלקה נקראת MyList ולא List
כדי שלא נתבלבל בינה ובין
java.util.List מהספרייה
הסטנדרטית של Java

חסרונות המימוש

- מימוש הרשימה אמור להיות חלק מהיצוג הפנימי שלה ומוסתר מהלקוח
- במימוש המוצע לקוחות המחלקה `MyList` צריכים להכיר גם את המחלקה `Cell`

```
Cell <Integer> x = null;
Cell <Integer> y = new Cell<Integer>(5,x);
Cell <Integer> z = new Cell<Integer>(3,y);

MyList<Integer> l = new MyList<Integer>(z);
l.printList();
```

- הדבר פוגע בהפשטת רשימה מקושרת
- למשל, אם בעתיד ירצה ספק `MyList` להחליף את המימוש לרשימה דו-כיוונית

MyList <T> - קרוב שני

```
public class MyList <T> {
```

```
    private Cell <T> head;  
    private Cell <T> curr;
```

```
    public MyList <T> (T ... elements) {  
        this.head = null;  
        for (int i = elements.length-1; i >= 0; i--) {  
            head = new Cell<T>(elements[i], head);  
        }  
        curr = head;  
    }
```

```
    public boolean atEnd() {  
        return curr == null;  
    }
```

```
    /** @pre !atEnd() */  
    public void advance() {  
        curr = curr.next();  
    }
```

MyList <T> - המשך

```
/** @pre !atEnd() */  
public T cont() {  
    return curr.cont();  
}
```

השרות אינו מחזיר את התא הנוכחי
(טיפוס Cell) אלא את התוכן של התא
הנוכחי (T)

```
/** @pre !atEnd() */  
public void addNext(T elem) {  
    Cell<T> temp = new Cell<T>(elem, curr.next());  
    curr.setNext(temp);  
}
```

```
public void printList() {  
    System.out.print("List: ");  
    for (Cell <T> y = head; y != null; y = y.next())  
        System.out.print(y.cont() + " ");  
    System.out.println();  
}
```

```
}
```

ידפיס את תוצאת הפעלת השרות
toString של הטיפוס T על y.cont()

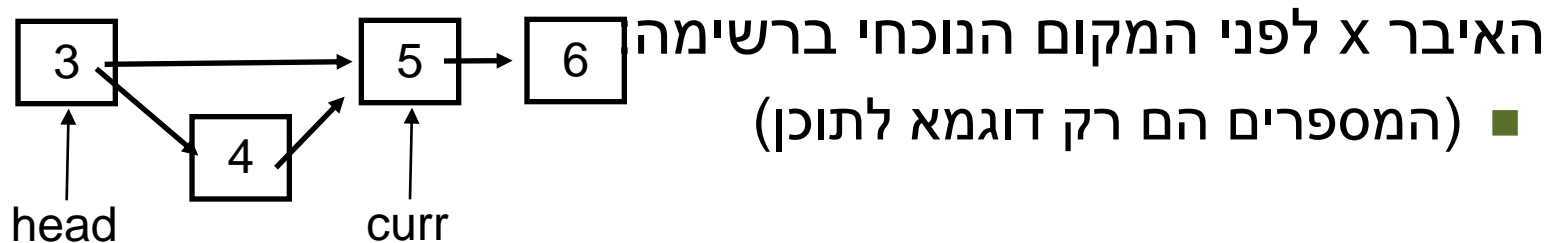
MyList <T>

■ כעת לקוח הרשימה (MyList <T>) אינו מודע לקיום מחלקת העזר Cell<T>

```
MyList <Integer> l = new MyList <Integer>(3,5);  
l.printList();  
l.advance();  
l.addNext(4);  
l.printList();
```

MyList <T>

■ איך נממש את השרות `addHere(T x)` – שרות המוסיף את

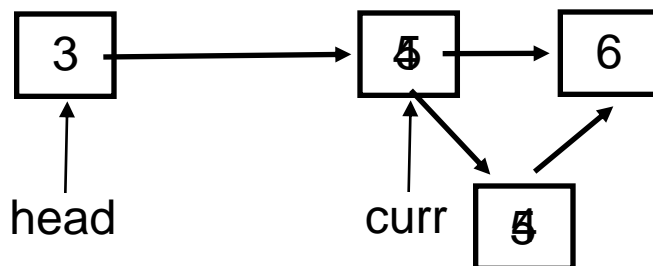

■ בשונה מהשרות `addNext()` אנו צריכים לשנות את ההצבעה לתא `curr`. לשם כך ניתן לנקוט כמה גישות:

■ גישה א': תחזוקה של `prev` נוסף על `curr`

■ גישה ב': נרוץ מתחילת הרשימה עד המקום אחד לפני הנוכחי (ע"י השוואת `next()` של כל תא ל `curr`)

■ גישה ג': החלפת תכני התאים

4

יחסים אינטימיים

■ גישות א' ו- ב' פשוטות יותר רעיונית אך פחות אלגנטיות (תחזוקה, ביצועים)

■ ננסה לממש את גישה ג'

```
/** @pre !atEnd() */  
public void addHere(T elem) {  
    addNext(elem);  
    temp.next() = curr.cont = curr; cont();  
    curr.cont = elem;  
}
```

■ אולי במקרה זה דרישת הפרטיות של נראות של השדה `cont` היא מוגזמת?

■ הקלת הנראות של שדה אינה מוצדקת

■ ואולם, המחלקה `Cell<T>` היא מחלקת עזר של `MyList <T>` ולכן יש הצדקה למתן הרשאות גישה חריגות ל- `MyList <T>` לשדותיה הפרטיים של `Cell<T>`

■ גם לו היתה ל `Cell` המתודה `setCont()` ניתן היה לאמר כי לאור השימוש התכוף שעושה הרשימה בשרותי התא, ניתן היה **משיקולי יעילות** לאפשר לה גישה ישירה לשדה זה

יחסים אינטימיים ב Java

- אם Cell ו MyList באותה חבילה אפשר להשתמש בנראות חבילה – אבל כל מחלקה אחרת בחבילה תוכל גם היא לגשת לפריטים האלה של Cell
- ניתן להגדיר אינטימיות בין מחלקות ב Java ע"י הגדרת אחת המחלקות כמחלקה פנימית של המחלקה האחרת
- מחלקות פנימיות הן מבנה תחבירי בשפת Java המבטא בין השאר הכרות אינטימית
- הערה על דרגות נראות:
  - דרגת הנראות ב Java היא ברמת המחלקה. כלומר עצם מטיפוס כלשהו יכול לגשת גם לשדות הפרטיים של עצם אחר מאותו הטיפוס
  - ניתן היה לחשוב גם על נראות ברמת העצם (לא קיים ב Java)

מחלקות פנימיות (מקוננות)

Inner (Nested) Classes

Inner Classes

■ מחלקה פנימית היא מחלקה שהוגדרה בתחום (Scope – בין המסולסליים) של מחלקה אחרת

■ דוגמא:

```
public class House {  
    private String address;  
    public class Room {  
        private double width;  
        private double height;  
    }  
}
```

שימוש לב!

Room אינה שדה של
המחלקה House

מחלקות פנימיות

■ הגדרת מחלקה כפנימית מרמזת על היחס בין המחלקה הפנימית והמחלקה העוטפת:

- למחלקה הפנימית יש משמעות רק בהקשר של המחלקה החיצונית
- למחלקה הפנימית יש הכרות אינטימית עם המחלקה החיצונית
- המחלקה הפנימית היא מחלקת עזר של המחלקה החיצונית

■ דוגמאות:

■ `Collection` - `Iterator`

■ `Body` - `Brain`

■ מבני נתונים המוגדרים ברקורסיה: `List` - `Cell`

Inner Classes

■ ב Java כל מופע של עצם מטיפוס המחלקה הפנימית צריך להיות משויך לעצם מטיפוס המחלקה העוטפת

■ השלכות

- תחביר מיוחד לבנאי
- לעצם מטיפוס המחלקה הפנימית יש שדה הפנייה שמיוצר אוטומטית לעצם מהמחלקה העוטפת
- כתוצאה מכך יש למחלה הפנימית גישה לשרותים (אפילו פרטיים!) של המחלקה העוטפת

Inner Classes

```
public class House {  
    private String address;  
    public class Room {  
        // hidden reference to a House  
        private double width;  
        private double height;  
        public String toString(){  
            return "Room inside: " + address;  
        }  
    }  
}
```

Inner Classes

```
public class House {  
    private String address;  
    private double height;  
    public class Room {  
        // hidden reference to a House  
        private double height;  
        public String toString() {  
            return "Room height: " + height  
            + " House height: " + House.this.height;  
        }  
    }  
}
```

Height of *House*

Height of *Room*

Height of *Room*
Same as *this.height*

יצירת מופעים

- כאשר המחלקה החיצונית יוצרת מופע של עצם מטיפוס המחלקה הפנימית אזי העצם יוצר בהקשר של העצם היוצר
- כאשר עצם מטיפוס המחלקה הפנימית נוצר מחוץ למחלקה העוטפת, יש צורך בתחביר מיוחד

יצירת מופע ע"י המחלקה החיצונית

```
public class House {  
    private String address;  
    public void test() {  
        Room r = new Room();  
        System.out.println( r );  
    }  
  
    public class Room {  
        ...  
    }  
}
```

יצירת מופע שלא ע"י המחלקה

החיצונית

```
public class Test {  
    public static void main(String[] args) {  
        House h = new House();  
        House.Room r = h.new Room();  
    }  
}
```

outerObject.new InnerClassName

Static Nested Classes

- ניתן להגדיר מחלקה פנימית כ `static` ובכך לציין שהיא אינה קשורה למופע מסוים של המחלקה העוטפת
- הדבר אנלוגי למחלקה שכל שדותיה הוגדרו כ `static` והיא משמשת כספרייה עבור מחלקה מסוימת
- בשפת C++ יחס זה מושג ע"י הגדרת יחס `friend`


```
public class House {  
    private String address;  
    public static class Room {  
        public String toString() {  
            return "Room " + address;  
        }  
    }  
}
```

Error: this room
is not related to
any house

Not related to
any house

```
public class Test {  
    public static void main(String[] args) {  
        House.Room r = new House.Room();  
        ...  
    }  
}
```

new *OuterClassName.InnerClassName*

הגנה על מחלקות פנימיות

סטאטיות

■ אם המחלקה הפנימית אינה ציבורית (אינה מוגדרת `public`), הטיפוס שלה מוסתר, אבל עצמים מהמחלקה אינם מוסתרים אם יש התייחסות אליהם

```
public class Outer ... {  
    private static class Inner implements SomeI  
    {...}  
    public static SomeI getInner() {  
        return new Inner ();  
    }  
    ...  
}
```

```
SomeI i = new Outer.Inner();    //error  
SomeI i = Outer.getInner();    // ok
```

מחלקות מקומיות - מחלוקת פנימיות בתוך מתודות

- ניתן להגדיר מחלקה פנימית בתוך מתודה של המחלקה החיצונית
- הדבר מגביל את תחום ההכרה של אותה מחלקה לתחום אותה המתודה בלבד
- המחלקה הפנימית תוכל להשתמש במשתנים מקומיים של המתודה רק אם הם הוגדרו כ `final` (מדוע?)

מחלקות מקומיות

```
public class Test {  
    ...  
    public void test () {  
        class Info {  
            private int x;  
            public Info(int x) {this.x=x;}  
            public String toString() {  
                return "*** " + x + "***" ;  
            }  
        };  
        Info inf1 = new Info(0);  
        System.out.println(inf1);  
    }  
}
```

שימוש במשתנים מקומיים

```
public class Test {  
    public void test (int x) {  
        final int y = x+3;  
        class Info {  
            public String toString(){  
                return "***" + y + "****";  
            }  
        };  
        System.out.println( new Info());  
    }  
}
```

מחלקות אנונימיות

- בעזרת מחלקות פנימיות ניתן להגדיר מחלקות אנונימיות – מחלקות ללא שם
- מחלקות אנונימיות שימושיות מאוד במערכות מונחות ארועים (כגון GUI) וילמדו בהמשך הקורס

הידור של מחלקות פנימיות

■ המהדר (קומפיילר) יוצר קובץ `class`. עבור כל מחלקה. מחלקה פנימית אינה שונה במובן זה ממחלקה רגילה

■ שם המחלקה הפנימית יהיה `Outer$Inner.class`

■ אם המחלקה הפנימית אנונימית, שם המחלקה שיוצר הקומפיילר יהיה `Outer$1.class`

חזרה ל Cell ו MyList

- כדי להסתיר מהלקוח של הרשימה את הייצוג הפנימי, נכתוב את Cell כמחלקה מקוננת, פרטית בתוך MyList
- האם מחלקה פנימית סטטית או לא?
- אפשרות אחת: Cell אינה סטטית
- אז כל עצם מסוג Cell משויך לעצם MyList כלומר לרשימה מסוימת, ומאפשר לעצם להכיר את הרשימה בה הוא מופיע.
- אבל מה נעשה אם הוא יעבור לרשימה אחרת?
- למעשה זה בלתי אפשרי! האבר (התוכן) יכול להיות מוכנס לרשימה אחרת, אבל לא העצם מטיפוס Cell
- אפשרות שנייה: Cell סטטית
- מה ההשלכות מבחינת הגנריות?

רשימה עם מחלקה מקוננת

- אם Cell מחלקה מקוננת לא סטטית בתוך MyList היא לא חייבת להיות מוגדרת כגנרית. טיפוס התוכן של ה Cell נקבע על פי הפרמטר האקטואלי של עצם ה MyList המתאים.
- כלומר הרשימה קובעת את סוג אבריה, וכל האברים שנוצרים עבור רשימה מסוימת שותפים לאותו
- קצת יותר קל לכתוב את הקוד
- הערה: נראות השדות והשרותים של מחלקה מקוננת פרטית אינה משמעותית (בכל מקרה ידועים למחלקה העוטפת ורק לה).

```
public class MyList <T> {
```

```
    private class Cell {
```

```
        private T cont;  
        private Cell next;
```

```
        public T cont() {  
            return cont;  
        }
```

```
        public Cell next() {  
            return next;  
        }
```

```
        ....
```

```
    }
```

```
    private Cell head;  
    private Cell curr;
```

```
    public MyList (...) {
```

```
        ...
```

```
    }
```

```
    public boolean atEnd(){  
        return curr == null;  
    }
```

```
    /** @pre !atEnd() */
```

```
    public void advance() {  
        curr = curr.next();  
    }
```

```
    ...
```

רשימה עם מחלקה מקוננת סטטית

■ אם Cell סטטית היא חייבת להיות גנרית, כי אחרת, עבור
private T cont;

נקבל הודעת שגיאה

Cannot make a static reference to the non-static type T

■ כי אם Cell סטטית, היא לא מתייחסת לעצם מטיפוס `MyList`,
שטיפוס האבר שלו נקבע ביצירתו, אלא למחלקה `MyList <T>`
שבה לא נקבע טיפוס קונקרטי ל T

■ אם כן, מה הפרמטר הגנרי שלה? T או אחר?

■ שתי האפשרויות הן חוקיות, אבל צריך להבין שבכל מקרה אלה
שני משתנים שונים, והשימוש עלול להיות מבלבל

```

public class MyList <T> {
    private static class
        Cell<S> {
            private S cont;
            private Cell <S> next;

            public Cell (S cont,
                Cell <S> next) {
                this.cont = cont;
                this.next = next;
            }
            public S cont() {
                return cont;
            }
        }
}

```

```

private Cell <T> head;
private Cell <T> curr;
public MyList (...) {
}

public boolean atEnd(){
    return curr == null;
}

/** @pre !atEnd() */
public void advance() {
    curr = curr.next();
}

....
}

```

דיון: `printList()`

■ `printList()` היא שרות גרוע

■ בעיה: השרות פונה למסך – זוהי החלטה שיש לשמור "לזמן קונפיגורציה". אולי הלקוח מעוניין להדפיס את המידע למקור אחר

■ פתרון: שימוש ב `toString` – שרות זה יחזיר את אברי הרשימה כמחרוזת והלקוח יעשה במחרוזת כרצונו

■ בעיה: השרות מכתיב את פורמט הדפסה (כותרות, רווחים, שורות חדשות) ומגביל את הלקוח לפורמט זה. הלקוח לא יכול לאסוף מידע זה בעצמו שכן הוא אפילו לא מכיר את המחלקה `Cell`

Iterator Design Pattern

■ נפתור בעיה זו ע"י שימוש בתבנית התיכון (תבנית עיצוב) Iterator

■ Iterator אינו חלק משפת התכנות אלא הוא מייצג קונספט, רעיון, קלישאה תכנותית שמאפשרת לייצג את רעיון סריקת מבנה נתונים כללי

■ בשפות תכנות מוכוונות עצמים (C++, Java, C#) ממומשים איטרטורים שימושיים כטיפוס בספריה הסטנדרטית

איטרטור (סודר? אצן? סורק?)

■ איטרטור הוא הפשטה של מעבר על מבנה נתונים כלשהו

■ כדי לבצע פעולה ישירה על מבנה נתונים, יש לדעת כיצד הוא מיוצג

■ גישה בעזרת איטרטור למבנה הנתונים מאפשרת למשתמש לסרוק מבנה נתונים ללא צורך להכיר את המבנה הפנימי שלו

■ נדגים זאת על שני מבני נתונים המחזיקים תווים

הדפסת מערך (אינדקסים)

```
char[] letters = {'a','b','c','d','e','f'};
```

```
void printLetters() {
```

```
    System.out.print("Letters: ");
```

```
    for (int i=0 ; i < letters.length ; i++) {
```

```
        System.out.print(letters[i] + " ");
```

```
    }
```

```
    System.out.println();
```

```
}
```

גישה בעזרת
משתנה העזר
לנתון עצמו

הגדרת
משתנה
עזר
ואתחולו

בדיקה:
האם גלשנו

קידום משתנה
העזר (מעבר לאיבר
הבא)

הדפסת רשימה מקושרת

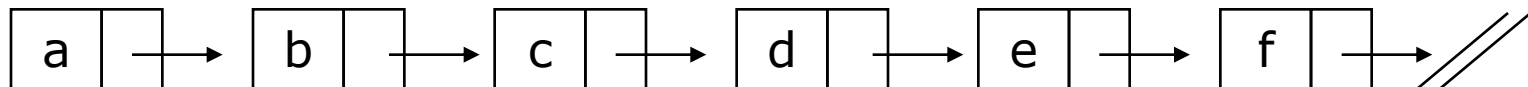
```
public class MyList<T> {  
    ...  
  
    public void printList() {  
        System.out.print("Letters : ");  
  
        for (Cell<T> y = head; y != null ; y = y.getNext()) {  
            System.out.print(y.getCont() + " ");  
        }  
    }  
}
```

הגדרת
משתנה
עזר
ואתחולו

בדיקה:
האם גלשנו

גישה בעזרת
משתנה העזר לנתון
עצמו

קידום משתנה
העזר (מעבר לאיבר
הבא)

הכרות אינטימית עם מבנה הנתונים

■ 2 הדוגמאות הקודמות חושפות ידע מוקדם שיש לכותבת פונקצית ההדפסה על מבנה הנתונים:

- היא יודעת איפה הוא מתחיל ואיפה הוא נגמר
- היא מכירה את מבנה הטיפוס שבעזרתו ניתן לקבל את המידע השמור במצביע
- היא יודעת איך לעבור מאיבר לאיבר שאחריו

■ בדוגמת הרשימה המקושרת כותבת המחלקה **MyList** (הספקית) היא זו שכתבה את מתודת ההדפסה

■ זה אינו מצב רצוי - זהו רק מקרה פרטי של פעולה אחת מני רבות של **שלקוחות** עשויים לרצות לבצע על מחלקה. על המחלקה לספק **כלים** ללקוחותיה לבצע פעולות כאלו בעצמם

האיטרטור

■ איטרטור הוא בעצם **מנשק** (interface) המגדיר פעולות יסודיות שבעזרתן ניתן לבצע מגוון רחב של פעולות על אוספים

■ ב Java טיפוס יקרא **Iterator** אם ניתן לבצע עליו 4 פעולות:

■ בדיקה האם גלשנו (`hasNext()`)

■ קידום (`next()`)

■ גישה לנתון עצמו (`next()`)

■ הסרה של נתון (`remove()`)

האיטרטור

■ כן, זה נורא! `next()` היא גם פקודה וגם שאילתה

■ ממש כשם שמימושים מסוימים של `pop()` על מחסנית גם מסירים את האיבר העליון וגם מחזירים אותו

■ בשפות אחרות (`c++` או Eiffel):

■ יש הפרדה בין קידום משתנה העזר והגישה לנתון

■ `remove()` אינה חלק משרותי איטרטור (וכך גם אנו סבורים)

אלגוריתם כללי להדפסת אוסף נתונים

■ נדפיס את האיברים השמורים במבנה נתונים collection כלשהו:

```
for (Iterator iter = collection.iterator();  
     iter.hasNext(); ) {  
    System.out.println(iter.next());  
}
```

גישה בעזרת
משתנה העזר לנתון
וקידומו לאיבר הבא

■ מבנה הנתונים עצמו אחראי לספק ללקוח איטריטור תיקני (עצם ממחלקה שמממשת את ממשק `Iterator`) המאותחל לתחילת מבנה הנתונים

■ אם נרצה שהמחלקה `MyList` תספק ללקוחותיה את האפשרות לסרוק את כל האיברים בה בעזרת יצירת כותב `Iterator`

הגדרת
משתנה
עזר
ואתחולו

בדיקה:
האם גלשנו

תקני MyListIterator

```
class MyListIterator<S> implements Iterator<S> {  
    public MyListIterator(Cell<S> cell) {  
        this.curr = cell;  
    }  
  
    public boolean hasNext() {  
        return curr != null;  
    }  
  
    public S next() {  
        S result = curr.getCont();  
        curr = curr.getNext();  
        return result;  
    }  
  
    public void remove() {} // must be implemented  
  
    private Cell<S> curr;  
}
```

MyList<T> מספקת איטרטור ללקוחותיה

```
public class MyList<T> implements Iterable<T> {  
    //...  
    public Iterator<T> iterator() {  
        return new MyListIterator<T>(head) ;  
    }  
}
```

■ מחלקות המממשות את המתודה `iterator()` בעצם מממשות את הממשק `Iterable<T>` המכיל מתודה זו בלבד

■ הצימוד בין `MyList` ו-`MyListIterator` חזק. על כן מקובל לממש את האיטרטור כמחלקה פנימית של האוסף שעליו הוא פועל

■ כעת הלקוח יכול לבצע פעולות על כל אברי הרשימה בלי לדעת מהו המבנה הפנימי שלה

printSquares

```
public void printSquares( Iterable<Integer> ds ) {  
  
    for (Iterator<Integer> iter = ds.iterator();  
        iter.hasNext();) {  
        int i = iter.next();  
        System.out.println(i*i);  
    }  
}
```

Autounboxing

What is the output for:

```
System.out.println(iter.next()*iter.next());
```

(שמרו לכן על הפרדה בין פקודות לשאיתות)

■ הלקוח מדפיס את ריבועי אברי הרשימה בלי להשתמש בעובדה שזו אכן רשימה

■ טיפוס הארגומנט `MyList<Integer>` יכול להיות מוחלף בשם המנשק `Iterable<Integer>`, ואז הלקוח לא ידע אפילו את שמו של טיפוס מבנה הנתונים

for/in (foreach)

- לולאת for שמבצעת את אותה פעולה על כל אברי אוסף נתונים כלשהו כה שכיחה, עד שב Java 5.0 הוסיפו אותה לשפה בתחביר מיוחד (for/in)
- הקוד מהשקף הקודם שקול לקוד הבא:

```
public void printSquares(MyList<Integer> list) {  
    for (int i : list)  
        System.out.println(i*i);  
}
```

- יש לקרוא זאת כך:
"לכל איבר i מטיפוס int שבאוסף הנתונים list..." ■

- אוסף הנתונים list חייב לממש את הממשק Iterable

for/in (foreach)

■ ראינו כי מערכים מתנהגים כטיפוס `:Iterable`

```
int[] arr = {6,5,4,3,2,1};  
for (int i : arr) {  
    System.out.println(i*i);  
}
```

■ שימוש נכון במבנה `for/in` מייתר רבים משימושי
האיטרטור